

Het is zoals het is.



Zorg thuis, of niet thuis.

(beeld) verhaal.

Een half jaar,
mijn beleving bij mijn moeder thuis.
Is mijn moeder, mijn moeder, nog.

Voorwoord

Dit is mijn verhaal in relatie met mijn moeder. Ik ben begonnen foto's te maken eind juni 2014 in en rondom mijn ouderlijk huis, dit om een tastbare herinnering te hebben aan het afscheid van mijn moeder. Mijn broer Ger, die de mantelzorg op zich had genomen is ziek geworden waarna de hulptroepen zich gelukkig aankondigden. Het is een zware taak om een moeder die dementerend is, thuis op te vangen.

Op dit moment spelen de veranderingen in de zorg. Men moet zolang mogelijk thuisblijven. Ik kom gelukkig uit een groot gezin, maar ook dan is het moeilijk, lastig en geestelijk erg indrukwekkend om daaraan te moeten komen.

Weliswaar is het prachtig dat dit tot nu toe gelukt is. Ik ben iedereen die zo begaan zijn met mijn moeder dan ook erg dankbaar.

December 2014, Lidy Rensink.



Mijn moeder is in haar laatste levensfase.

Eigenlijk is mijn moeder, mijn moeder niet meer. Lang geleden ben ik uit haar geboren, dus fysiek is zij nog steeds mijn moeder. Bij tijd en wijle komt zij eventjes terug. Over het algemeen is zij niet meer echt aanspreekbaar. Jammer. Maar het is zoals het is.

Ik ben 1 van de 7 kinderen die zij gebaart heeft. Ik ben de middelste, maar wel de oudste van de "kleintjes". Ik had 4 broers, 2 boven mij en 2 onder mij. Ook heb ik 2 zussen, 1 boven mij en 1 onder mij.

Broer Willem is 8 jaar geleden overleden. Hij was de 1 na oudste.

Mijn moeder en ik hadden een sterke band. Zij was en is niet gemakkelijk, toch was ik graag in haar nabijheid. Rond mijn dertigste heb ik haar gebruiksaanwijzing gevonden waarna het makkelijker was voor mij om met haar om te gaan..

Na het overlijden van mijn vader ervoer ik dat onze relatie zich steeds meer ging omdraaien. Ik voelde me steeds vaker de moeder van mijn moeder, met alle respect.

Momenteel zet zij de laatste stapjes van haar levensweg.





Het begin van het einde.

Een jaar of 10 geleden, broer Willem leefde nog, was er het eerste signaal wat in mijn ogen niet bij mijn moeder paste.

Broer Willem en mijn moeder waren dikwijls aan het kaksen* en bakkelijen over de namen van de straten in en rondom Epe. Beiden wisten hier veel van. Als mijn moeder en Willem het niet met elkaar eens waren gingen zij op onderzoek uit. Alleen of samen.

Op een keer verteld mijn moeder mij dat zij op de hoofdstraat bij Emst, richting Vaassen was gefietst inplaats van richting huis, naar Epe. Ze was hier helemaal verbaast over want eigenlijk kent ze de weg op haar duimpje oftewel ze kan de weg wel dromen. Verwonderlijk en ook verontrustend, ik ben het nooit vergeten. Een voorbode blijkt.

* een ander woord voor praten welke mijn broer Willem regelmatig gebruikte. Kaksen is een Katwijks dialect en betekend eigenlijk goed met elkaar op kunnen schieten.

Herinnering

Begin september in Den Helder was ik bij de vroedvrouw geweest. 2 weken later was ik uitgeteld. Ik had mijn moeder aan de telefoon, nog zo'n ouderwetse waar je naar toe moest lopen en vertelde dat de vroedvrouw had gezegd dat mijn babytje elk moment zou kunnen komen.

Mijn moeder nam de trein en kwam ter ondersteuning. Ze is 2 weken gebleven maar het babytje kwam niet. Ze kon onze vader niet langer alleen laten en is weer naar huis gegaan. Het was fijn dat ze er was. Daarna heeft het nog 2 weken geduurd voordat het babytje geboren werd.





Anekdote

Dat mijn moeder en ik een bepaalde band hadden blijkt wel uit de volgende anekdote.

Ik woonde in Den Helder en had mijn babyzoontje. Mijn toenmalige echtgenoot moest geopereerd worden aan zijn neus. Kennelijk had ik moeite met dit gebeuren en had ik behoefte aan contact met mijn moeder. Ik stapte in de auto met mijn kindje en reed naar Epe, naar mijn moeder. In Epe aangekomen was alleen mijn vader thuis. Wat een teleurstelling althans zo ervoer ik dat. Wat bleek: mijn moeder had de trein genomen naar Den Helder. Daar zat ze nu alleen in Den Helder en ik in Epe. Wat een gemis en ongemakkelijk gevoel gaf dat. Hoe het verhaal verder gaat weet ik niet meer, maar hieruit blijkt wel dat er van beide kanten een toch wel sterke binding was.

Epe

Den Helder, vond ik niet 1 van de fijnste plekken om te wonen. Wel waren er de zee en de duinen. Plekken waar je heerlijk kon vertoeven met 2 honden en het babytje. Toch verlangde ik terug naar de Veluwe. Vooral het getjilp van de vogeltjes smorgens vroeg misste ik. Gelukkig bezat mijn vader een flat in Apeldoorn. Deze kwam vrij en ik mocht daar gaan wonen met (ex) man en babytje. Mijn moeder heeft mij later verklapt dat mijn vader de woning wilde verkopen maar dat zij heeft gepleit voor mij. Daar was ik heel blij om. Niet lang daarna werd er nog een babytje geboren. Het was fijn dat mijn ouders in de buurt woonden. Mijn kindjes waren drie en een half en anderhalf toen ik er alleen voor kwam te staan. Niet gemakkelijk maar gelukkig was er de hulp en steun van mijn vader en moeder. Niet dat dit altijd koek en ei was hoor. Maar in het algemeen genomen was dit gewoon fijn. Op het moment zelf ervaar je dat misschien niet allemaal zo. Maar op het moment dat je het besef hebt dat je over niet al te lange tijd wees wordt, valt alles op zijn plek.





September 2012

Een mooie zonnige dag en het gebeurt terwijl ik bij mijn moeder ben. Mijn moeder is 87 nog kwiek en wil te snel lopen. Ze valt, oei, dat ging niet goed. Ze valt tegen de koelkast en komt lelijk op de koude vloer terecht. Ik zie haar nog liggen. Ik ben maar klein en niet sterk en krijg haar met geen mogelijkheid omhoog. Ik bel John, John is wel heel sterk. John komt gelijk, bekijkt de situatie en belt onmiddellijk de ambulance. Ze gaat met de ambulance naar het ziekenhuis ik mag mee. Ondertussen komt Ruud, de benjamin, die op dat moment bij moeder in huis woont thuis. Hij rijdt achter ons aan. Uren en uren zijn ze met moeder bezig ze trekken en duwen, maken foto's. Haar arm is gebroken. Moeder gedraagd zich kranig. Zodra ze wederom aan haar arm beginnen te trekken loop ik weg. Ik kan het niet aanzien. Met haar arm is het niet meer goed gekomen.

2 Kapiteins

Mijn moeder kan niet alleen zijn met haar gebroken arm. Ger besluit haar thuis op te vangen. Hij trekt bij moeder in met het idee dat dit tijdelijk is. Hij woont er nu nog. Dat betekende dat zowel Ger als Ruud bij moeder in woonden. Ruud kon door zijn werkzaamheden niet voor moeder zorgen. Dus Ruud is een ander onderkomen gaan zoeken, want 2 Kapiteins op 1 schip dat is onbegonnen werk. Onze vader is, zolang hij met mijn moeder is geweest altijd leraar geweest. Daarvoor was hij stuurman op de grote vaart en wist dit dus uit eigen ervaring te vertellen.





De triestheid van moeders bestaan.

De winter van 2013 is zwaar. Moeder moet er snachts regelmatig uit om naar de toilet te gaan. Lopen kan ze bij tijd en wijle nauwelijks of bijna niet. Ger onze mantelzorger, moet regelmatig snachts op staan om haar te helpen, hij komt niet aan zijn rust toe. Moeder zelf heeft geen plezier meer in het leven en zou het liefst er niet meer zijn. Vaak is ze gedesorienteerd en weet ze niet meer waar ze is. Meestal is dit tegen de avond en dan wil ze naar huis. Gelukkig kent ze ons, tot op de dag van vandaag, nog steeds.

Voorjaar 2014

Broer Ger wordt ziek. Niet verwonderlijk. Al anderhalf jaar dag en nacht voor je moeder klaarstaan is geen kleinigheidje. Broer Bart, schoonzus Tineke en zuster Anita nemen de taak over.





Big Mamma is watching us.

Mooie zomer

Het is een mooie zomer. We zijn veel buiten en er wordt veel gespeeld, gelachen en plezier gemaakt. Moeder fleurt op. Hoewel het rumoerig is komt er rust in de tent. Ook moeder wordt rustiger. Ze eist veel aandacht en krijgt veel aandacht. Dit jaar is het zelfs 1 november nog een zomerse dag. Een dag waar 2 van haar achterkleinzootjes nog gingen zwemmen in het "Emster Gat" (Kievietsveld)

Mijn moeder en ik, wij houden van mooi weer. Dus zodra ik bij haar thuis kom neem ik haar mee naar buiten. Dat zijn we gewend. ik ben niet de enige.





Malle bekkies

Naturistenterrein

Op de vorige bladzijde is te zien dat je op de lolhuizerweg grappige bekkies kunt trekken.

Oudste broer Bart is een vervent naturist, ook hij doet zijn eigen ding. Bij mooi weer gaat het gordijn ter afscheiding in de tuin, dicht. Bart trekt zijn kleren uit en gaat lekker blootlopen en zwemmen. Er is eigenlijk niemand die zich er aan stoort. Mocht iemand moeite hebben met deze foto, plak er dan lekker een stikkertje op.



Hoe lief en hoe mooi is dit.



Helaas komt mijn broer Willem niet voor in mijn beeldverhaal. Hij is immers zoals ik eerder heb vermeld al naar de eeuwige rustvelden. Maar ook zus Hettie komt hierin niet voor. Zij heeft wat afstand genomen van het gebeuren rondom onze ouderlijke woning. Zij bezoekt mijn moeder op de dagbesteding. Wel plaats ik hier een foto van haar uit het oudste fotoboek wat er thuis te vinden is. Ze hoort er immers voor mij ook bij.



Collage van foto's aan de muur. Overal in huis zijn dergelijke collage's te vinden.



Waterpret

Zoals ik al schreef is het een mooie zomer geweest. We waren vaak buiten te vinden. Bart heeft een flink bad opgezet. Er is door hem en door de kids veel gebruik van gemaakt. Er was veel waterpret, er kwam een douche, bootjes, een bubbel in het water en in de broek. Wij waren deelgenoot.





Plezier

Er is verdriet, sjagrijn, gemopper, gekkigheid, boosheid, vermoeidheid maar ook veel plezier. Gelukkig maar, dit zijn fijne herinneringen aan een moeilijke maar ook fijne tijd. Het is toch prachtig als je samen met je "lotgenoten" op een ontspannen en mooie manier afscheid kunt nemen. Al deze mooie momenten zouden er niet zijn geweest als we de wens van broer Ger om er te zijn voor mijn moeder niet hadden gerespecteerd. In het begin was dit moeilijk. Later wederom toen Ger ziek werd. Maar tot nu toe is alles met veel puzzelwerk, qua werk, qua relaties enz. opgelost.

Let wel, volgens mij zijn wij bevoorrecht.



Mijn moeder en vader waren bijna 50 jaar getrouwd toen mijn vader stierf. Mijn moeder was een stuk jonger dan mijn vader, ze scheidden zo'n 22 jaar. Mijn vader was een man van de oude stempel maar ook is hij bijna tot aan zijn dood op 91 jarige leeftijd jeugdig gebleven. Hij ging bijvoorbeeld toen hij een jaar of 60 was alleen, zonder mijn moeder (zij bleef met de baby en peuter thuis) op vakantie naar Italië en nam 4 van zijn kinderen mee. Er zijn denk ik niet veel vaders die hem dat nadoen. Ikzelf was toen een jaar of 6. We kwamen een dag te vroeg thuis daar had mijn moeder niet op gerekend, ze was er niet blij mee.





Loslaten

Moeder was al enige uren met haar middagslaapje bezig. Bart week niet van haar zijde en was wat verontrust. Op een gegeven moment ging ik naar haar toe, zij merkte waarschijnlijk dat ik daar was. Half wakker half slapend zei ze tegen mij terwijl ze mijn hand vast hield "Ik kan jullie zo moeilijk loslaten" Hoe ontroerend en bijzonder is dat. Ik denk dat dit van 2 kanten zo is. Zij kan ons niet loslaten maar wij kunnen haar ook niet loslaten. Toch zou het beter zijn denk ik, gezien de onrust die regelmatig in haar vaart.

Vallen en opstaan.

Mijn moeder kan flink mopperen, maar ik doe niet snel wat fout. Toch was ik ook een keer aan de beurt en liet ze zich vallen. Het was broer Ruud die haar helpen moest.

Vorig jaar ben ik zelf gevallen en had een behoorlijke hersenschudding. Wekenlang zat ik op een bankje in de tuin naar de kuikentjes te kijken. Het gevoel in mijn hoofd leek op water waar allerlei eilandjes in dreven. Deze eilandjes botsten tegen elkaar en stoten elkaar dan weer af een soort botsautotjes. Iets onthouden was erg moeilijk of lukte gewoon niet. Op dat moment dacht ik, zo zal mijn moeder zich tegenwoordig ongeveer voelen. Dat is beslist geen pretje neem dat maar van mij aan.



Lidy laat moeder vallen, Ruud raapt haar weer op.

Meestal kan mijn moeder niet lopen of opstaan. Soms “vergeet” ze dat ze dement is en staat ze gewoon op. (ze weet dit niet hoor en ze begrijpt het ook niet) Soms kan ze zelfs weer lopen. Hoe vreemd zit een brein soms in elkaar.





De kabouter moet wel goed staan. De volgende dag lag hij weer op de grond.

Wat valt daar nou te bestuderen?

Aangenaam tijdverdrrijf.

Er is niet alleen een zwembadje, er is ook een studio. Mijn vader was er 1 van hokjes. Je had studio 1, studio 2, 3 enz. In 1 van de studio's zijn er deze zomer regelmatig vinylplaatjes gedraaid, door groot en klein. Meezingen was natuurlijk ook helemaal geweldig. en dansen, dansen is natuurlijk ook leuk. De Lady nam regelmatig het voortouw.



Wat zien de tweeling Amelie en hier zoal.



Rituelen.

Mijn moeder was goed in rituelen. Als ik 1 x ergens in “trapte” zat ik eraan vast. Zo ook toen ik 20 jaar geleden opnieuw weer in Epe kwam wonen. Of ik een keer meeging naar Willem op zondagmorgen om 12 uur. Ik heb het geweten en ik kwam er nooit meer vanaf. Elke zondag tot Willem stierf was het - op koffievizite bij Willem - en om 2 uur moesten we weer opzouten. Het was altijd gezellig. Er kwamen ook wel eens anderen langs, vaak was het een dolle boel. Mijn moeder genoot daarvan. Nadat Willem was gestorven kwam ze bij mij en was het bij ons altijd weer gezellig. Ook kwam ze 2 x in de week bij ons eten. Zelf had ze er de schik vanag om nog te koken. Ze kon het ook niet meer, terwijl ze voorheen altijd heerlijk kon koken. Tekenen aan de wand. Net als dat ze niet meer kon koken wilde ze ook niet meer fietsen want ze verdwaalde. Hoe jammer vond ze dat. Dus haalde ik haar 3x in de week op. Nadat ze gevallen was is ze hard achteruit gegaan en na enige tijd was het niet meer mogelijk om haar naar mij toe te halen. Ik heb nog geprobeerd om het andersom te doen en naar haar te gaan en het ritueel in stand te houden maar dat kon ik uiteindelijk niet meer opbrengen. De rituelen zijn verdwenen en ik kom gewoon, wanneer ik kom.

Bloemen

Mijn moeder houd heel erg van bloemen. “In haar tijd” zouden bloemen er nooit zo bij hebben gestaan, zoals hieronder. Toch stoort dit mij geenszins, ik vind het typerend voor de vergankelijkheid.



De vergankelijkheid van mijn moeders leven.

Tjebbe is mijn hond, hij gaat altijd mee. Hij mag eigenlijk niet gevoerd worden. Maar moeder had en heeft nog steeds een privilege. Zij heeft zich toegeëigend dit wel te mogen doen. Soms kon zij daarin heel ondeugend zijn.





De handjes

Wat vertellen onze handjes ons.

Spreekt met je handjes. Luistert met je handjes in de lucht. Hoe moeilijk is het soms iets te dragen met je handjes, zeker als je kleine handjes hebt. Hoe vertel ik iets, onze handjes helpen daarbij. Trots zijn op jezelf ook dat laten de handjes zien. Zingen met ondersteuning van de handjes. Hoe levendig is ons volkje op de Lolhuizerweg.



Nakomelingen

Mijn moeder heeft op dit moment 9 kleinkinderen en 14 achterkleinkinderen. 3 daarvan, Thomas, Justin en Romano, zijn er dankzij mij.

Oma Rika, word zij genoemd door de jochies van mijn dochter. Het jongste jochie, de zoon van mijn zoon, is nu 2 en zal Oma Rika nooit echt herinneren. Hoe raar is dat, maar ook hoe mooi. Het leven gaat door er zit 87 jaar tussen deze 2 mensen. Voor mijn moeder is het leven bijna voorbij, voor haar achterkleinzootjes moet het leven nog beginnen.

Van mij mag mijn moeder gaan hemelen en verder leven in mijn gedachten en herinneringen. Laat zij de rust maar vinden die zij, zoals ik het invul, zo nodig heeft.

Thomas, 2 jaar.





Justin, 8 jaar.

Romano, 10 jaar.



Overall in huis hangen foto's aan de muur. Dit is op de schoorsteen in de achterkamer. Tegenwoordig is de achterkamer de slaapkamer van mijn moeder.



Zorg

Vanaf dag 1 dat mijn moeder gevallen is heeft zij zorg nodig. Ze kon immers niets meer met haar gebroken arm. De fysiotherapeute heeft nog geprobeerd om moeder enigszins op te kalifateren, dit is niet gelukt. Ze bleek immers ook de ziekte van Alzzheimer te hebben. Na al het puzzelen is er sinds oktober een gouden hulp. Door de week zorgt zij voor mijn moeder. Ze spreekt (nog) geen Nederlands, wel engels, maar dat kan mijn moeder niet en ze spreekt pools. Maar het klikt en dat is het belangrijkste. Met handen en voeten en vertalingen soms van broer Ger gaat het prima. Mijn moeder is gelukkig gek op Mira en Mira is gek op mijn moeder, wat wil je nog meer.

Wat boffen wij toch.



Voor nu, het einde. Mijn moeder leeft nog en heeft 24 uur verzorging en begeleiding nodig. Grotendeels zijn er altijd 2 mensen aanwezig 1 voor de hulp en 1 voor de ondersteuning. Het is nodig anders is het te zwaar.



Mijn conclusie op dit moment eind 2014 is: Ik vind het fijn dat mijn moeder nog thuis kan wonen. Ik ben de mensen die om haar geven en haar verzorgen dan ook heel erg dankbaar.

Lidy Rensink